

Tämä on alkuperäisen artikkelin rinnakkaistallenne (kustantajan versio). Rinnakkaistallenteen sivuasettelut ja typografiset yksityiskohdat saattavat poiketa alkuperäisestä julkaisusta.

Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Järvensivu, S. & Tihinen, M. 2021. Kokemuksia ja näkemyksiä yhteisöllisyyteen ulkomailla opiskellessa ja työskennellessä. Lumen – Lapin ammattikorkeakoulun verkkolehti (1).

URL: <https://www.lapinamk.fi/loader.aspx?id=7ebb3fd3-9435-4019-a80b-81fafec0aec2>

# Kokemuksia ja näkemyksiä yhteisöllisyyteen ulkomailla opiskellessa ja työskennellessä

*Suvi Järvensivu, Sosionomi (AMK), opiskelija, Digiajan palvelujohtaminen, Lapin AMK Master School*

*Maarit Tihinen, FT, yliopettaja, Lapin AMK Master School*

Asiasanat: yhteisöllisyys, vapaaehtoistyö, järjestötyö

Ulkomailla opiskelu ja vapaaehtoistyö tarjoavat ainutlaatuisia mahdollisuuksia tutustua uusiin ihmisiin, erilaisiin kulttuureihin ja yhteisöihin. Tässä artikkelissa kuvataan, millaisia kokemuksia ja avartavia näkemyksiä ulkomailla opiskelu sekä vapaaehtoistyö tuo yhteisöllisyyskäsitteeseen. Kokemuksia peilataan kirjallisuuslähteisiin nojautuen.

Artikkelin toinen kirjoittaja opiskelee Lapin ammattikorkeakoulussa Digiajan palvelujohtamisen YAMK-koulutuksessa. Samanaikaisesti Suvi Järvensivu on opiskellut ja työskennellyt Israelissa. Hän valmistui juuri järjestötyöhön profiloituvasta maisteriohjelmasta - Nonprofit Management and Leadership - heprealaisesta yliopistosta Israelissa. Opiskeluun sisältyi työharjoittelua israelilaisessa järjestössä. Lisäksi Järvensivu on aiemmin viettänyt kuusi vuotta vapaaehtoistyössä Israelissa ja Venäjällä. Vapaaehtoistyö erilaisten voittoa tavoittelemattomien järjestöjen kautta tapahtuu aina yhteisöissä, ko. yhteisön päämääriä, tavoitteita ja toimintatapoja noudattaen.

Kalliokosken ([2020, 13](#)) mukaan yhteisöllisyyden käsite merkitsee yhteisön abstraktiota ja ilmiötä, joka on koettavissa. Hänen toteaa, että yhteisöllisyys ei selvästi eroa yhteenkuuluvaisuudesta tai ihmisten välisestä yhteisyydestä. Käsitteet yhteisöllisyys ja yhteisö liittyvät läheisesti toisiinsa. Delanty ([2003, 2](#)) toteaa yhteisöjen syntyneen kansalaisuuden, uskonnon, luokkajaon tai politiikan pohjalta. Yhteisöt voivat olla eri kokoisia, paikallisia tai globaaleja, yhteiskuntajärjestelmää tukevia tai vastustavia, perinteisiä, moderneja, postmoderneja, taantumuksellisia tai edistyksellisiä ([Delanty 2003, 2](#)). Yhteisöt tarjoavat mahdollisuuden yhteenkuuluvuuden tunteen kokemiseen. Nyky-yhteisöillä on vähemmän

rajoitteita kuin perinteisillä yhteisöillä. Nyky-yhteisöt ovat myös viestintäyhteisöjä, jotka perustuvat uudenlaiseen yhteenkuuluvuuteen muodostaen epävakaita, avoimia ja individualistisia ryhmiä. ([Delanty 2003, 187.](#))

## Opiskeluympäristö – yleistä Israelista

Israelin yhteiskunta koostuu useista eri uskonnoista, kansoista ja kielistä. Vuosina 2014–2015 tehdyn kyselyn mukaan Israelin yhteiskunta muodostuu juutalaisista (81 %), muslimeista (14 %), druuseista (2 %), kristityistä (2 %) ja muista uskontokunnista (1 %) ([PEW Research Center 2016](#)). Israel itsenäistyi vuonna 1948. Itsenäistymisen jälkeen vuoteen 2017 mennessä Israeliin on saapunut noin 3,2 miljoonaa maahanmuuttajaa ([CBS 2019, 6](#)). Voimakas maahanmuutto osaltaan on vaikuttanut israelilaisen yhteiskunnan kirjavuuteen, sillä eri puolilta maailmaa tulleet maahanmuuttajat ovat tuoneet mukanaan erilaisia vivahteita, kieliä ja kulttuureita. Vertailtaessa Suomea ja Israelia voidaan todeta, että molemmat ovat varsin pieniä maita, joiden väestökoko on samantapainen. Vuonna 2020 Suomen väkiluku oli 5,5 miljoonaa ja Israelin vastaavasti 8,7 miljoonaa ([UNFPA 2020](#)).

## Yhteisöjen sosiaalinen pääoma

Sosiaalista pääomaa löytyy erilaisista yhteisöistä. Thomä ([2014, 7](#)) kuvaa sosiaalisen pääoman olevan jonkun käytettävissä olevana resurssina sekä verkostona, johon henkilö kuuluu. Putnam (2000, 22) määrittelee sosiaalisen pääoman ulospäin suuntautuvaksi, kun yhteisö koostuu erityyppisistä ihmisistä tai tarjoaa palveluja erilaisille ihmisryhmille. Sillä tavoin yhteisö hyödyttää ympäröivää yhteiskuntaa. Vastaavasti sisäänpäin suuntautuvaa sosiaalista pääomaa ilmenee, kun yhteisö on vuorovaikutuksessa vain muiden kaltaistensa kanssa. (Putnam 2000, 22.) Tällaista sisäänpäin suuntautuvaa sosiaalista pääomaa voi ilmetä myös järjestöissä ja yhteisöissä, jos yhteisö eristäytyy yhteiskunnasta ja on vuorovaikutuksessa vain samankaltaisten ihmisten kanssa ([Kippenberg 2014, 142](#)).

Vuosina 2014–2015 Israelissa tehdyn tutkimuksen mukaan suurin osa juutalaisten (98 %), muslimien (85 %), kristittyjen (86 %) ja druusien (83 %) ystävistä olivat heidän omasta uskonnollisesta yhteisöstään ([PEW Research Center 2016](#)). Tämä aikaansaa sisäänpäin suuntautuvaa sosiaalista pääomaa, joka näkyy eri uskonnollisten yhteisöjen vähäisenä keskinäisenä kanssakäymisenä. Israelin opiskelijamaailma tuo tähän positiivisen vastavoiman

ja aikaansaa toisenlaista sosiaalista pääomaa. Israelin yhteiskunnan moninaisuus näkyy myös opiskelijamaailmassa, joka koostuu eri maista ja taustoista tulevista opiskelijoista. Ulospäin suuntautuvaa sosiaalista pääomaa pääsee syntymään, kun eri taustoista tulevat opiskelijat, niin paikalliset kuin ulkomaalaiset, kokoontuvat samaan luokkahuoneeseen oppiakseen lisää yhteisestä mielenkiinnon kohteesta. Yksi esimerkki tästä oli kahden opiskelijatoverin, muslimin ja ortodoksijuutalaisen, ystävyys ja tiivis yhteistyö opintojen parissa. Ilman yhteisiä opintoja he tuskin olisivat koskaan tutustuneet lähemmin, vaikka asuivatkin samassa kaupungissa. Ulkomaalainen opiskelijayhteisö tarjoaa myös mahdollisuuden yhteisöllisyyden ja kuulumisen tunteelle, jotka osaltaan auttavat löytämään oman paikkansa uudessa, oudommassa ympäristössä.

Sosiaalista pääomaa esiintyy myös vapaaehtoistyötä tekevissä järjestöissä. Näiden laajat verkostot auttavat järjestöjä olemaan sillanrakentajina ihmisten välillä, joilla muuten ei olisi mitään yhteistä keskenään. Näin aikaansaadaan samalla ulospäin suuntautuvaa sosiaalista pääomaa. Yksi esimerkki siitä on israelilaisen järjestön ulkomaalaisille yhteistyökumppaneilleen tarjoama mahdollisuus osallistua käytännön sosiaalityöhön vierailemalla paikallisen apua tarvitsevan perheen luona.

## Järjestötyö

Vapaaehtoistyöhön osallistuminen on myös yksi erinomainen tapa päästä osaksi ulkomaista ja kansainvälistä yhteisöä. Ulkomailla voi tehdä vapaaehtoistyötä eri järjestöjen parissa joko opintojen ohessa tai päätoimisesti. Frumkin (2009, 3) listaa kolme erillistä ominaispiirrettä, jotka ovat yhteisiä järjestöille, jotka toimivat voittoa tavoittelemattomina organisaatioina. Ominaispiirteet ovat: 1) osallistumisvaatimusta toimintaan ei ole, 2) voittoja ei jaeta sidosryhmille, 3) järjestöillä ei ole selkeästi määriteltyä omistajuutta ja vastuullisuutta. Carothersin ja Barndtin ([1999, 19](#)) mukaan yksilöiden etuihin ja toiveisiin perustuva vapaaehtoistyö on tyypillistä kansalaisyhteiskunnille. Kansalaisyhteiskunnan voidaan määritellä muodostuvan kaikista organisaatioista ja järjestöistä, jotka ovat valtion ja markkinoiden ulkopuolella.

Vapaaehtoistyö järjestöissä tarjoaa mahdollisuuden luoda uusia verkostoja sekä oppia erilaisia tapoja toimia järjestön tavoitteen saavuttamiseksi. Vapaaehtoisjärjestöt toimivat tunnetun tai tuntemattoman muutosteorian mukaisesti tavoitteensa saavuttamiseksi. Clark ja Taplin ([2012](#))

määrittelevät muutosteorian prosessiksi, jossa sidosryhmät voivat ilmaista pitkän aikavälin tavoitteensa ja tunnistaa olosuhteet, jotka johtavat toivottuihin lopputuloksiin.

Opiskelu ulkomailla herättää pohtimaan eri kulttuurien ja yhteisöjen toimintatapoja sosiaalisen muutoksen aikaansaamiseksi. Kokemusperäisten havaintojen mukaan kaksi eri järjestöä voivat toimia erilaisten muutosteorioiden pohjalta, vaikka niiden perimmäinen tavoite olisi sama. Yksi järjestö voi pyrkiä tavoitteeseensa vaikuttamalla yksilöön. Tällöin muutos tapahtuu "alhaalta ylöspäin", jolloin ihmiset aikaansaavat laajemman muutoksen vaikuttamalla toisiinsa, erityisesti omiin yhteisöihinsä. Israelilaisen kristillisen järjestön tavoitteena on uudistaa perinteisiä kristillisiä yhteisöjä vaikuttamalla yksilöön ruohonjuuritasolla. Tällaisia keinoja ovat esimerkiksi pienryhmätoiminta sekä henkilökohtaiset kontaktit. Vastaavasti Suomessa toimiva järjestö pyrkii aikaansaamaan muutosta eri keinoilla. Yleensä suomalainen järjestö toimii käytännössä "ylhäältä alaspäin" eli keskittyen organisaatiotason muutokseen, joka edistää yksilötason muutosta. Tällöin kristillisen yhteisön organisaatiomuutokset vaikuttavat myös yhteisön yksilöihin. Näin erilaiset muutosteoriat määrittelevät myös organisaatioiden toimintaa. Yksi organisaatio voi toimia laajasti osana suurta, heterogeenistä verkostoa, kun taas toinen voi keskittyä pääasiassa yhteen, pienempään homogeeniseen ryhmään.

Opintoihin liittyvän harjoittelun kautta israelilaiseen yhteiskuntaan oli mahdollista tutustua myös harjoittelijan näkökulmasta. Eri järjestöissä tapahtuneen harjoittelun kautta maisteriopiskelijat saivat käytännön kokemusta järjestöjen johtamisesta ja hallinnosta sekä tutustuivat uusiin työyhteisöihin. Nämä verkostot ja työyhteisöt tarjosivat hyviä mahdollisuuksia työelämään siirtymiseen opintojen jälkeen. Muutama opiskelijoista löysi työpaikan juuri opintojen aikana luomiensa yhteyksien kautta.

## Pohdinta

Parhaimmillaan yhteisöllisyys vahvistaa kansalaisyhteiskuntaa ja lisää sosiaalista pääomaa toiminnallaan. Huonoimmillaan se voi ilmetä sisäänpäin kääntyneinä yhteisöinä, jotka eivät ole tekemisissä ympärillä olevien erilaisten ihmisten kanssa. Kansainväliset opiskelijayhteisöt edesauttavat ulospäin suuntautuvan sosiaalisen pääoman syntymistä.

Ulkomailla opiskelu ja vapaaehtoistyö tarjoavat mahdollisuuden tutustua uusiin ihmisiin ja yhteisöihin. Ne myös auttavat uuteen ympäristöön sopeutumisessa. Tuttujen verkostojen jäädessä kotimaahan, uusien yhteisöjen löytyminen vastaa ihmisen tarpeeseen kuulua

johonkin. Nyky-yhteisöjen joustavuus olla paikasta ja ajastakin riippumattomia myös edesauttavat sitä, että kotimaahan paluun yhteydessä ei yhteys ulkomaille katkea, vaan sitä voi ylläpitää monin eri tavoin. Verkostojen rakentaminen eri taustoista tulevien ihmisten kanssa vahvistaa sosiaalista pääomaa.

## Lähteet

Carothers, T. & Barndt, W. 1999. Civil Society. *Foreign Policy* 117, 18–24, 26–29. Viitattu 7.1.2021 <https://doi.org/10.2307/1149558>

CBS Central Bureau of Statistics 2019. Israel in Figures. Selected Data from the Statistical Abstract of Israel 2018. The State of Israel. Viitattu 17.1.2021 [https://www.cbs.gov.il/he/publications/DocLib/isr\\_in\\_n/isr\\_in\\_n18e.pdf](https://www.cbs.gov.il/he/publications/DocLib/isr_in_n/isr_in_n18e.pdf)

Clark, H. & Taplin, D. 2012. *Theory of Change Basics: A Primer on Theory of Change*. New York: ActKnowledge. Viitattu 8.1.2021 [http://www.theoryofchange.org/wp-content/uploads/toco\\_library/pdf/ToCBasics.pdf](http://www.theoryofchange.org/wp-content/uploads/toco_library/pdf/ToCBasics.pdf)

Delanty, G. 2003. *Community*. London: Taylor & Francis Group. ProQuest Ebook Central. Viitattu 8.1.2021 <https://doi.org/10.4324/9781315011417>

Frumkin, P. 2009. *On Being Nonprofit: A Conceptual and Policy Primer*. Cambridge, MA: Harvard University Press.

Kalliokoski, T. 2020. *Yhteisöllisyyden rajat yhteistoiminnan ja ihmisen perushyvien näkökulmasta*. Helsingin yliopisto. Teologinen tiedekunta. Akateeminen väitöskirja. Helsinki: Unigrafia. Viitattu 18.1.2021 <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-51-6077-5>

Kippenberg, H. 2014. The Social Capital of Religious Communities in the Age of Globalization. In D. Thomä, C. Henning & H. B. Schmid (eds). *Social Capital, Social Identities*. Berlin, Boston: De Gruyter. 135–150. Viitattu 7.1.2021 <https://doi.org/10.1515/9783110292930>

PEW Research Center 2016. Israel's Religiously Divided Society. Viitattu 17.1.2021 <https://www.pewforum.org/2016/03/08/israels-religiously-divided-society/>

Putnam, R. D. 2000. *Bowling Alone: The Collapse and Revival of American Community*. New York: Simon & Schuster.

Thomä, D. 2014. Varieties of Belonging: Between Appropriation and Familiarization. In D. Thomä, C. Henning & H. B. Schmid (eds). *Social Capital, Social Identities*. Berlin, Boston: De Gruyter. 7–26. Viitattu 7.1.2021 <https://doi.org/10.1515/9783110292930>

UNFPA 2020. United Nations Population Fund. World Population Dashboard. Viitattu 7.1.2021 <https://www.unfpa.org/data/world-population-dashboard>